

ASUNNON JA KIRJAN ETSINTÄÄ

Minut oli hyväksytty, huonosti menneiden pääsykokeiden jälkeen Rauman Merenkulkuopiston perämiesluokalle. Rehtori Kokkala totesi, että "vaikka Vuorisella ne matemaattiset aineet eivät aivan nappiin menneetkään, niin kun kerran haluja opiskeluun riittää, niin annetaan yrittää". Menihän ne heikosti, taisin jättää tyhjän paperin. Matematiikka ei todellakaan, koskaan, ole ollut suurin vahvuuteni. Mikä on, sen saa jokainen tykönänsä päätellä

Nyt sitten piti etsiä asunto Raumalta. Olin laittanut paikalliseen lehteen, Länsi-Suomeen, asunnonhakuilmoituksen hyvissä ajoin. Pääsykokeiden aikaan kävin lehden toimistossa hakemassa vastaukset, ei niitä kyllä kovin montaa ollut. Peräti kaksi. Toisen lokasin heti pois, siinä olisi ollut mahdollisuus asua kolmen Repolan reissumiehen kaverina yhdessä huoneessa. Taisipa asumiseen sisältyä lisäksi pihan kunnossapitoa yms. omakotiasumisen huoltoa. Ei kiitos, olin tullut opiskelemaan herraksi, en toimimaan jonkun tuntemattoman talonmiehenä.

Mutta toinen ilmoituksista oli yläkerran huone ilman sen kummempia velvollisuuksia. Lähdin

käymään annetussa osoitteessa. Talo sijaitsi Paronahon kaupunginosassa. Olihan sieltä koulumatkaa, mutta ei se minua huolettanut. Minulla oli siskoni Jopo-merkkinen fillari varattuna. Lähinnä kyse oli, kelpaisinko minä, ja mitä mahtoi olla vuokra. Minut vastaanotti vanhempi naisihminen. Hän kertoi heti alkuun olevansa leski, mies oli kuollut keuhkosityöpään, kova tupakkimies kun oli. Samaan hengen-vetoon tiedusteltiin, että josko minä poltan. Kun sanoin että olen tupakkimiehiä minäkin, hän voivotteli, mutta sanoi, että kyllä huoneessa saa polttaa. Silloinhan ei vielä oltu niin tarkkoja näistä(kään) asioista.

Esteri, se oli hänen nimensä, kertoi vuok-

Rauman Paronalhoa

Kuva: Kai Österman

ranneensa yläkerta aina merikoululaisille. Yhden talven hän, kertomansa mukaan, oli vuokrannut yläkerran kaksi huonetta semi-naarilaisille, se oli ollut suuri virhe. Kovin olivat tulevat kansankynttilät olleet levottomia, juhlineet yötä myöten ja muutenkin metelöineet sekä hajottaneet paikkoja.

Merikoululaiset olivat, kuulemma, huomattavasti parempia vuokralaisia. Jos mitä hajosi, vahingossa, kaikki korvattiin ja korjattiin. Mietin itseseni, että tuossa taisi myös olla sanomaa, että "jos rikot, korjaat ja korvaat". Sovimme vuokraksi 100 markkaa kuussa. Vuodevaatteet ja sellaiset tuli minun huolehtia itse. Huone oli tilava, liki puolet rintamamiestalon yläkerrasta. Ylhäällä oli myös WC, ja huoneessa keittomahdollisuus ja jääkaappi. Suihku oli kellarissa, saunan yhteydessä. Kaikki vaikutti siistiltä ja olin hyvin tyytyväinen.

Myöhemmin kuulin luokkatoveriltani, että edellisen lukuvuoden samassa huoneessa oli asunut hänen lyseokaverinsa, ja oli kovasti kehunut tätä Esteri-rouvaa. Ja kehua voin minäkin. Leskirouva piti kuin omaa poikaansa. Jos hän oli päivällä leiponut, odotti lämpimäiset oveni edessä koulusta tullessa. Syksyllä oli ämpärillinen omenia oven pielessä, niitä sai viedä kouluunkin, luokkatovereille. Jotka hekin, suurin osa, toivat omien vuokraisäntien tai –emäntien puutarhoista samoja ompuja.

Jotenkin homma meni sitten siihen, että minä, täysin vapaaehtoisesti, tein koulun jälkeen isommat pihatyöt ja pilkoin sauna- ja lämmityspuut. Ei se iso työ ollut, ja vuokraemäntä oli tyytyväinen. Sain saunoa aina hänen jälkeensä, oli mukavaa päästä koulupäivän jälkeen kunnon saunaan. Hän

myös puolusti minua, leijonaemon raivolla, esimerkiksi kun naapurin rouva väitti minun ajaneen fillarilla pensasaidasta illalla läpitte. No ne naarmut olivat parantuvaa sorttia, nauratti vaan kun Esteri, hyvin tuohtuneena, asiasta kertoi. Sanoi maininneensa, että Merikoulun pojilla on pitkät päivät ja väsy sellaiseen sisällä istumiseen kun on tottunut raikkaassa ilmassa töitä tekemään. Onneksi pystyin pitämään pokkani ja vallan kiittelemään häntä. Mutta hyvät muistot hänestä minulle jäi. Luulen, että hän oli yksi niistä ihmisistä jotka tekivät Raumasta niin mukavan paikan merikoululaisille. En muista, että kovin moni olisi muistellut Raumaa isosti negatiivisilla aatoksilla.

Toinen koulun alkuun liittyvä, hupaisakin episodi oli kirjojen hankkiminen. Erityisesti jäi mieleeni lainopin oppikirjan hankinta. Tuomari Kämpäs kertoi leppoisaan tyyliinsä, että meiltä edellytetään hänen aineensa oppikirjan hankintaa, sen hankkiminen, kuulemma, olisi hieman hankalaa. Hän ei sen tarkemmin eritellyt mitä ja miksi sen hankkiminen tulisi hankalaksi. Kunhan vain hymähteli.

Ja hankalaa se olikin. Aivan ensimmäiseksi menin Helsingissä Akateemiseen Kirjakauppaan ja siellä kyselin kirjaa. Rudolf Beckmanin Merioikeuden käsikirja, toinen painos. Myyjätär pyysi minua odottamaan ja poistui jonnekin. Tämä oli ennen nykyistä IT-aikaa, nythän asiat näkyvät kuvaruudulta, ja jos eivät näy, niitä ei ole olemassakaan. Joka tapauksessa tämä nainen palasi ja pahoitellen kertoi, että kyseinen kirja on omakustanne, kirjoittaja on kuollut, eikä perikunta ole jatkanut julkaisemista. Ihmettelin sitten ääneen, että mistä kummasta minä nyt sen kirjan löydän. Rouva ehdotti, että kiertelisin antikvariaateissa kyselemässä. No, se oli hyvä neuvo. Menin lähimpään puhelinkioskiin (silloin oli vielä niitäkin) avasin keltaiset sivut ja repäisin kaikki sivut jossa oli divarien osoitteet. Tietenkin tämä oli hyvin epäasiallinen teko, mutta minulla oli syyni, ja hyvät olikin. Ja pieni synti se muutaman sivun repiminen oli, verrattuna esimerkiksi kopin käyttämiseen kusiputkana. Lähdin sitten ramppaamaan, tarkoitukseni oli käydä kaikki divarit läpi, kysyä ko. kirjaa, ja sitten löydettyäni sen, ihan vaan ostaa opus. Aina kun astuin sisään divariin, ja sain

omistajan, tai kuka nyt tiskin takana olikin, huomion kiinnitetyksi itseeni, latelin litanian "Onko teillä Rudolf Beckmanin Merioikeuden käsikirjaa, toinen painos?". Kymmenennen kerran jälkeen se alkoi tulla jo aika pötkönä. Useimmiten vastaus oli, että eipä oo. Muutaman kerran tarjottiin ensimmäistä painosta, mutta Tuomari oli erityisesti korostanut, että kyseistä ensimmäistä painosta ei tule hankkia, se ei olisi enää ajan tasalla. Muuttuvathan ne laitkin, joskus.

Muutamasta divarista näki jo ikkunasta, että tuskin tuolta ainakaan löytyy, mutta olin ottanut tehtäväkseni koluta kaikki ne puodit joilla oli keltaisilla sivuilla ilmoitus, siispä kysyin myös kaikista. Vastaukset näissä Antikvaarisissa Kirjakaupoissa olivat melko hauskoja. Yhdessäkin "divarissa" roikkui kaiken maailman metrisiä kumimeisseleitä yms. sukelluspukuja seinillä, vitriineissä oli käsityölehtiä, videoitahan ei vielä silloin ollut. Muutama rasvainen äijän kuvatus seisoskeli siellä, ja sitten minä latelemaan "onko teillä... jne" Myyjän ilme oli näkemisen arvoinen. Hän jäi tuijottamaan minua suu auki, lopulta joku ajatus löysi toisen hänen päässään, ja hän sai ähkäistyä "Täh?". Minä sitten reippaasti kailotin kysymykseni uudestaan, ukko tuijotti minua kuin vammaista, tai jotain vastenmielistä, jotain jonka kissa on pihalta sisään kiikuttanut, ja sanoi päätäväisellä äänellä "ei täällä mitään kirjoja myydä". Se tuli niin vakaumuksella, rivien välistä saattoi hyvin kuulla, että kirjat ovat vallan homojen hommia ja vain nössöt niitä lukevat. En viitsinyt aloittaa keskustelua aiheesta, että mitä tarkoittaa ikkunassa lukeva Kirja-kauppa-sana. Kiitin ja poistu.

Aloin pikku hiljaa menettää uskoani. En ikimaailmassa löytäisi sitä perkeleen opusta, sellaisia ei vaan ollut missään kaupan. Jälkeenpäin ajatellen ei Helsinki ollut oikea kaupunki kirjan etsintään, olisi pitänyt koluta Raumalla divareita, sieltä se ehkä olisi löytynytkin.

Kiroilin tämän homman turhuutta ystävälleni. Hän aloitti samalla luokalla opinnot, hän kertoi, että saa kirjan isältään. Isä oli merikapteeni ja lakimies. Ystäväni sanoi, että hänen isällään on niitä kirjoja kaksi kappaletta hyllyssään, ja hän voi kysyä, että josko isäukko lainaisi tai myisi opuksen minulle.

Ja niinhän siinä kävi, että ystäväni isä lahjoitti minulle kyseisen kirjan. Oli lisäksi sanonut, että "toivottavasti oppi menee perille".

Olimmekin viimeinen luokka joka joutui ko. kirjan hommaamaan, meidän jälkeen oppikirjana käytettiin Jääsalon Merilainsäädäntö kokoelmaa.

Arvostan Beckmaniani suuresti, ja vaikka Merilaki, Merimieslaki ja muut pykälät ovat suurestikin muuttuneet ajan saatossa, Beckman antaa edelleen osviittaa lain hengestä ja tulkinnoista. Ei ollenkaan huono kirja. Ja väitänpä, että samankaltaista kirjaa tarvitsisi, ja kaipaa, tämänkin päivän Kippari. Koska, tai näin omasta mielestäni viime vuosinani sen koin, koko merenkulku on muuttunut erilaisten lakien ja asetusten sekavaksi sotkuksi. Ja Kipparin toimia arvioi ja arvostelee lauma nk. erikois-asiantuntijoita, ihmisiä, jotka eivät joko ole koskaan merellä olleet, tai jotka eivät siellä ole pärjänneet. Aikoinaan minulle sanoi yksi Kippari, että hän rikkoo toimessaan, päivittäin, yhtä lakia ja kymmentä asetusta. Minulla itselläni oli tunne, viime vuosinani Kipparina, että rikoin vähintään, päivittäin, kymmentä lakia ja sataa asetusta. Ja muut rikkomukset sitten siihen päälle.

Mutta nyt on hyvä lopettaa, alan hiiltä jo pelkästä nykymerenkulun ajattelemisesta. Toivotaan, että Beckmanin opit ovat menneet minulla, ja muilla kirjaa tutkineilla perille. Ainakaan en koskaan joutunut raastupaan toimieni johdosta. Huh.